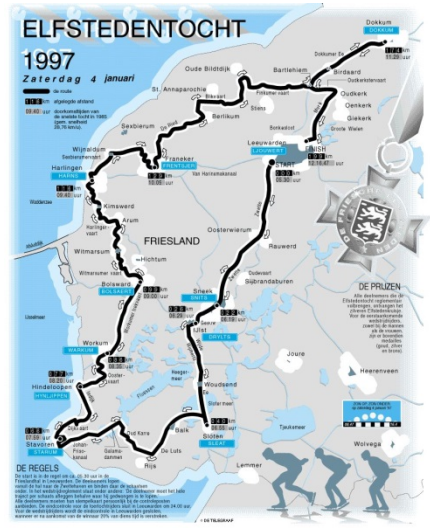

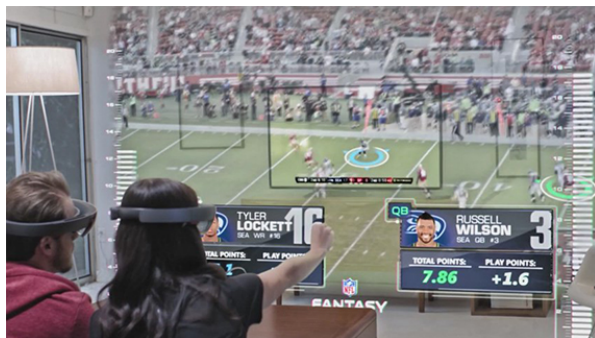
STV
Sport en bewegen
in de toekomst

Verslag tweede
workshop

1 september
2016

RIVM/SCP
Okt 2016

Verslag tweede workshop SPORT TOEKOMSTVERKENNING op 1 september 2016

Een publicatie van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en het Sociaal en Cultureel Planbureau

Oktober 2016

Auteurs:

Ine Pulles

Kirsten Visser

Marieke van Bakel

Frank den Hertog

Casper Schoemaker

Inhoudsopgave

{ TOC \o "1-3" \h \z \u }

1 Inleiding

1.1 Programma van de dag

Op 1 september was de tweede stakeholderbijeenkomst in het kader van de Sport Toekomstverkenning (STV), georganiseerd door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Dit verslag is een informele weergave van deze bijeenkomst.

Tijdens deze tweede bijeenkomst lag de nadruk op het werken met en reflecteren op de vier de perspectieven en de bijbehorende streefbeelden die voort zijn gekomen uit de eerste bijeenkomst van 8 maart 2016. Deze tweede stakeholderbijeenkomst duurde een halve dag. In het eerste deel van de middag is, na de presentatie van de sportperspectieven, gekeken of deze vier perspectieven voldoende plausibel en onderscheidend zijn en welke essentiële aspecten van de sport eventueel onderbelicht zijn gebleven. Op basis van de feedback van deelnemers zullen de perspectieven nader uitgewerkt worden. Een deel van deze feedback wordt niet verwerkt in de perspectieven, maar komt aan de orde bij de kansen en keuzes. Meer hierover in hoofdstuk 6. In het tweede deel van de middag lag de aandacht vooral op de doelen, beleidsstrategieën en concrete acties die passen bij de vier perspectieven. Tevens werden de rollen verkend die verschillende stakeholders in deze perspectieven zouden spelen.

Locatie: De Blikopener, Grebbeberglaan 15 Utrecht

12.00	Ontvangst met lunch
12.45	Opening en presentaties Opening door Matthijs van den Berg (dagvoorzitter): welkom aan deelnemers Presentatie Marieke van Bakel: Plaatsbepaling in project Sport Toekomstverkenning, welke stap zetten we vandaag? Presentatie Kirsten Visser: Trendscenario Sport Presentatie Casper Schoemaker: Van trendscenario naar vier perspectieven
13.30	Deel 1: Beelden van sport Gevoel krijgen voor perspectieven in woord en beeld
14.00	Deel 2: Feedback op de perspectieven Stakeholders werken de perspectieven verder uit. Welke elementen zouden moeten worden toegevoegd? Hoe kunnen de perspectieven consistent en krachtig verder uitgewerkt worden? Welke spelers zijn belangrijk binnen een perspectief, en hoe is hun onderlinge verhouding?
14:50	Pitches per perspectief
15.00	Pauze
15.20	Deel 3: Backcasting en roadmap maken Wat zijn de doelen voor 2040? Welke acties moeten we nu ondernemen om die doelen te bereiken? Wat zijn de tussenresultaten in 2025?
16.10	Deel 4: Stakeholders in actie In tweetallen een actieplan schrijven voor een doel in 2040
16:30	Pitches van de actieplannen
16.40	Reactie op pitches, samenvatting en terugkoppeling opbrengst vandaag
16.50	Borrel en even napraten

1.2 Presentaties over de Sport Toekomstverkenning

1.2.1 Plaatsbepaling workshop perspectieven - Marieke van Bakel (RIVM)

In de Sport Toekomstverkenning kijken we op twee manieren naar de toekomstige ontwikkelingen van sport in Nederland. We beantwoorden twee vragen: waar gaan we naar toe, en waar willen we naar toe? Anders gezegd: we verkennen de waarschijnlijke toekomst en de wenselijke toekomst van de sport in Nederland. Voor de STV maken we gebruik van de ervaring die de laatste jaren is opgedaan in de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2014 van het RIVM. Het gaat dan onder andere om het samenwerken met verschillende organisaties en ophalen van kennis via workshops met stakeholders. De opbouw van de STV is vergelijkbaar met die van de VTV-2014.

- De Rapportage Sport van het SCP vormt de basis van de verkenning met cijfers over het heden en verleden van de kernindicatoren sport.
- Samen met vele experts hebben we gewerkt aan de trends naar de toekomst (trendscenario). Het trendscenario is opgesteld op basis van data uit het heden en verleden, literatuurstudie naar drijvende krachten en expertoordelen. Het trendscenario ging vooraf aan de perspectievenworkshops. Zie: {
HYPERLINK "<http://www.sporttoekomstverkenning.nl>" } en paragraaf 1.2.2.

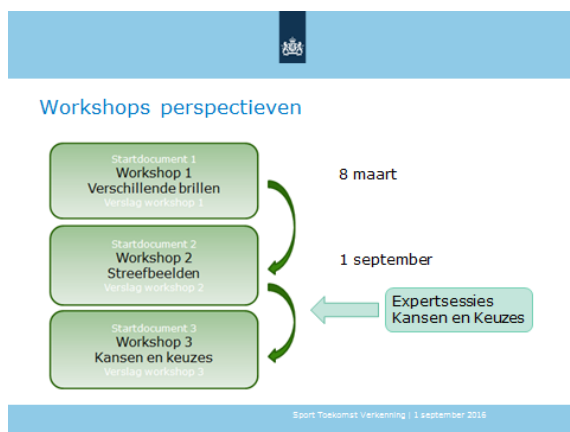

- Middels perspectieven wordt de wenselijke toekomst van sport geschetst. Zo'n streefbeeld is een behoorlijk uitvergroete, wenselijke toekomst, eenzijdig geredeneerd vanuit de kernwaarden van dit perspectief. Hoe realistisch die wensbeelden zijn, is nu niet aan de orde, deze discussie voeren we op later moment. Het gaat er nu vooral om of we met deze perspectieven, en de verschillen ertussen, de belangrijkste maatschappelijke discussies over sport en bewegen 'te pakken hebben'. Zie voor een toelichting op de gekozen perspectieven paragraaf 1.2.3.
- Tot slot blijven we niet in de toekomst hangen, maar vertalen we de toekomstbeelden terug naar het beleid voor nu. De analyse van de perspectieven levert een aantal kansen en keuzes op voor het beleid. Samen met kleine groepen experts zullen we kijken waar perspectieven elkaar versterken en waar dilemma's optreden: de kansen en keuzes. De resultaten van die sessies vormen de basis van de derde workshop.

Dit is de tweede van in totaal drie workshops over de perspectieven op sport. Elke workshop wordt afgerond met een kort verslag en een startdocument voor de volgende workshop.

- In de eerste workshop op 8 maart 2016 hebben we 45 relevante kernwaarden voor de sport geclusterd. Met behulp van *conceptmapping* zijn er zeven 'brillen op sport' vormgegeven. Deze brillen vormen de eerste stap naar de perspectieven op sport. Het verslag van de eerste workshop is op 29 april naar de deelnemers verstuurd. Het verslag is ook te vinden op www.sporttoekomstverkenning.nl.
- De tweede workshop vond plaats op 1 september 2016. De uitwerking van de perspectieven op sport en de wijze waarop de bijbehorende streefbeelden kunnen worden bereikt stonden centraal.
- Tijdens de derde workshop zal het projectteam de resultaten van vier expertsessies over Kansen en keuzes presenteren. Deze expertsessies vinden plaats tussen de tweede en derde workshop. Doel van de derde workshop is nagaan waar perspectieven elkaar versterken en waar dilemma's optreden. Welke beleidsopties liggen in elkaars verlengde en welke zijn strijdig? Dit helpt bij het vinden van breed gedragen beleidsopties.

De kennis en de ideeën van iedereen die betrokken is in het veld van sport zijn relevant voor alle onderdelen van de Sport Toekomstverkenning. Het trendscenario is tot stand gekomen met de medewerking van zo'n vijftig experts op het gebied van sport. Voor de perspectievenworkshops hebben we inbreng ontvangen van een meer diverse groep van mensen uit de sportwereld. Deze inbreng tijdens de workshops zorgt ervoor dat onze toekomstverkenning niet alleen wetenschappelijk verantwoord en beleidsgericht is, maar ook aansluit bij belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Uiteindelijk vergroot dit de bruikbaarheid van de verkenning.

1.2.2 Eerste resultaten STV - Kirsten Visser (SCP)

In juli 2016 is het trendscenario sport verschenen. Hierin worden de verwachte trends op de kernindicatoren sport beschreven. Deze trends zijn verkend op basis van data uit het heden en verleden, drijvende krachten en expertoordelen. Het trendscenario is te vinden op { [HYPERLINK "http://www.sporttoekomstverkenning.nl"](http://www.sporttoekomstverkenning.nl) }.

Trendscenario: Participatie

Kernindicator	Ontwikkeling tot 2030
Sportdeelname	Het aandeel van de bevolking dat wekelijks sport zal gelijk blijven.
Clublidmaatschap	Het aandeel van de bevolking dat lid is van een sportvereniging zal dalen.
Sportaccommodaties	De dichtheid van sportaccommodaties per 10.000 inwoners zal gelijk blijven.
Tevredenheid met sportaccommodaties	Het aandeel van de bevolking dat tevreden is met het sport- en beweegaanbod zal dalen.
Sportfan via bezoek	Het aandeel van de bevolking dat maandelijks een amateurwedstrijd bezoekt zal gelijk blijven.
Vrijwilligerswerk	Het aandeel van de bevolking dat maandelijks actief is als vrijwilliger binnen de sport zal gelijk blijven of licht dalen.
Veilig sportklimaat	De ontwikkeling van het vangnet in de sport (zo'n veilig net voor en/of vandoorga meemaken) is lastig in te schatten.

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Trendscenario: Vitaliteit

Kernindicator	Ontwikkeling tot 2030
Beweegnorm	Het aandeel van de bevolking dat voldoende beweegt zal stijgen.
Combinorm	Het aandeel van de bevolking dat voldoende sport/beweegt zal gelijk blijven.
Zitgedrag	Het aantal uren dat men zittend of liggend doorbrengt op een school/werkdag zal gelijk blijven.
Sportblessures	Het aantal blessures op basis van 1000 uur sportbeoefening zal stijgen.
Doping	De prevalentie van dopinggebruik in de breedtesport zal stijgen.
Bewegingsonderwijs primair onderwijs (PO)	Het aantal minuten bewegingsonderwijs per week zal gelijk blijven.
Bewegingsonderwijs voortgezet onderwijs (VO)	Het aantal minuten bewegingsonderwijs per week zal gelijk blijven.
Beweegvriendelijke omgeving	De omgeving zal beweegvriendelijker worden.

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Trendscenario: Economie

Kernindicator	Ontwikkeling tot 2030
Bbp sport	Het bruto binnenlands product (bbp) op basis van sport als aandeel van het totale bbp zal stijgen.
Werkgelegenheid	Het absoluut arbeidsvolume in de sport zal gelijk blijven.
Sportfan bezoek	Het aandeel van de bevolking dat maandelijks een commercieel sportevenement bezoekt zal stijgen.
Sportfan media	Het aandeel van de bevolking dat wekelijks sport volgt via media zal stijgen.

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Trendscenario: Topsport

Kernindicator	Ontwikkeling tot 2030
Topsport	Plaats van Nederland op de internationale medaillespiegel(Olympische sporten) zal dalen.
Talentontwikkeling	Plaats van Nederland op de internationale medaillespiegel bij jeugd EK's en WK's zal gelijk blijven.

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

1.2.3 Perspectieven op sport - Casper Schoemaker (RIVM)

Tijdens de stakeholderbijeenkomst van 8 maart zijn door de deelnemers aan de workshop, aan de hand van 45 'waarden voor de sport', een zevental brillen op sport geformuleerd die centraal staan bij het denken over toekomstige uitdagingen en drijfveren voor sport ({{ HYPERLINK "https://www.volksgezondheinzorg.info/sport/toekomstverkenning/perspectieven" }}). Deze brillen op sport waren: verenigingsleven, intrinsieke waarde van sport, autonoom sporten, economie van sport, topsport, gezondheid en (in)tolerantie ten opzichte van sport.

Op grond van de feedback van de deelnemers heeft het projectteam na de workshop met behulp van een clusteranalyse gekeken of het aantal clusters nog verder teruggebracht kon worden (voor exacte werkwijze zie startdocument). Dat resulteerde in vier perspectieven op sport. Elk perspectief heeft een aansprekende naam gekregen:

- Naar de top
- Door vriendschap verenigd (DVV)
- Voel je fit
- Leef mee

Om de elementen die in deze perspectieven centraal staan concreter te maken zijn vier bijpassende (positief geformuleerde) streefbeelden geschetst. Zie hoofdstuk 8 (bijlage) voor de uitwerking van deze perspectieven. Hieronder zijn per perspectief de drijfveren benoemd en is de waarschijnlijke toekomst naar een wenselijke toekomst vertaald.

Perspectief **Naar de top**

Drijfveren:

- Medailles winnen voor Nederland
- De beste willen zijn
- Je grenzen verleggen
- Talentontwikkeling

Van waarschijnlijke naar wenselijke toekomst:

- Nederland ~~daalt~~ **stijgt** op de Olympische medaillespiegel.
- Nederland ~~behoudt~~ **verstevigt** zijn positie op de medaillespiegels bij de jeugd.
- ....

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Perspectief **Door Vriendschap Verenigd (DVV)**

Drijfveren:

- Iedereen mag meedoen
- Sportiviteit en integriteit
- Een veilige omgeving om samen te spelen
- De liefde voor de vereniging verbindt mensen

Van waarschijnlijke naar wenselijke toekomst:

- Ledental van sportverenigingen ~~daalt~~ **stijgt**.
- Ontwikkeling sociale veiligheid in de sport is ~~lastig in te schatten~~ **positief**.
- Aantal actieve sport-vrijwilligers ~~blijft gelijk of daalt licht~~ **stijgt**.
- ...

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Perspectief **Voel je fit**

Drijfveren:

- Een gezonde geest in een gezond lichaam
- Lekker bewegen
- Ontspanning en vitaliteit
- Flexibel en met eigen regels

Van waarschijnlijke naar wenselijke toekomst:

- Aantal mensen dat voldoende sport/beweegt ~~blijft gelijk~~ **stijgt**.
- Aantal zittende uren op school/werk ~~blijft gelijk~~ **daalt**.
- Aantal minuten bewegingsonderwijs per week ~~blijft gelijk~~ **stijgt**.
- ....

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

Perspectief **Leef mee**

Drijfveren:

- Sporters steunen
- Evenementen beleven
- Uitslagen voorspellen
- De sport-economie floreert

Van waarschijnlijke naar wenselijke toekomst:

- Bezoek van sportevenementen ~~stijgt~~ **verdubbelt**.
- Sport volgen via de media ~~stijgt~~ **verdubbelt**.
- De sport-economie groeit **enorm**.
- ...

Sport Toekomst Verkenning | 1 september 2016

2 Deel 1: Beelden van sport

In deel 1 toonden Frank den Hertog en Casper Schoemaker een aantal afbeeldingen en korte filmpjes. Aan de zaal werd daarbij de vraag gesteld: 'bij welk perspectief hoort dit beeld? En bij welke perspectief hoort het niet?' Afbeeldingen op papier werden op basis van reacties uit de zaal bij één van de vier perspectieven op een flipover geplakt. Eén afbeelding met een groene rand werd geplakt bij het perspectief waar het bij het beste bij hoort. Eén afbeelding met een rode rand werd geplakt bij het perspectief waar het zeker niet bij hoort. Het doel van dit onderdeel was gevoel krijgen voor perspectieven in woord en beeld.

[Naar de top](#)

De deelnemers vonden de beelden van een winnende Dafne Schippers, Pokémon Go, het Heineken Holland House, een E-sports- en een tafeltenniswedstrijd tijdens de Paralympische Spelen bij het perspectief Naar de top horen. Beelden die niet bij dit perspectief passen zijn volgens hen toegankelijke verenigingen en de TOTO.

N.B. deelnemers vonden dat Pokemon bij Naar de top past vanwege het willen winnen, de beste willen zijn en je grenzen verleggen.

[Door vriendschap verenigd \(DVV\)](#)

Bij het perspectief Door Vriendschap Verenigd (DVV) passen volgens de deelnemers de beelden van een volledig oranje versierde straat, toegankelijke verenigingen en een verenigingsbestuur. Het beeld van een winnende Dafne Schippers hoort niet bij dit perspectief.

Voel je fit

Hardlopen (in de natuur) en Pokémon Go horen volgens de aanwezigen bij het perspectief Voel je fit. Beelden die hier niet bij passen zijn de TOTO, een volledig oranje versierde straat, een verenigingsbestuur, het Heineken Holland House en een E-sportswedstrijd.

Leef mee

De beelden van een winnende Dafne Schippers, een volledig oranje versierde straat, een E-sportswedstrijd, het Heineken Holland House en TOTO voorspellingen passen volgens de aanwezigen goed bij het perspectief Leef mee. Hardlopen in ongeorganiseerd verband past niet bij dit perspectief.

3 Deel 2: Feedback op de perspectieven

In deel 2 werden vijf groepen gevormd (één groep per perspectief en twee voor 'Voel je fit'). Deze groepen discussieerden over eerste uitwerking van de perspectieven op sport van de projectgroep aan de hand van drie vragen (zie bijlage voor de perspectieven).

Doel was om input te krijgen om de perspectieven verder op een consistente wijze aan te scherpen. De drie vragen waren:

1. Over dit perspectief: consistentie, sterke/zwakke punten etc, wat mis je, waar wringt het?
2. Over actoren en partijen: winnaars, verliezers, belangrijkste actoren
3. Hoe kun je dit perspectief nog duidelijker, explicieter maken?

[Naar de top](#)

1. Herkenbaarheid, consistentie en sterke en zwakke punten

De deelnemers van de groep 'Naar de Top' noemen als eerste dat de ambitie van 'naar de top' sterker verwoord kan worden. In het perspectief staat nu 'de beste willen zijn', maar als je consistent wilt zijn dan moet je iets niet 'willen', maar dan moet je het 'zijn'. De winnaarsmentaliteit moet je in alle vezels voelen. Met andere woorden, het streven naar de top is niet iets wat je alleen maar als ambitie hebt, maar dat moet je leven. Een stip op de horizon ontbreekt dus: waar streven we met topsport naar? Nou naar het volgende: de Olympische Spelen zijn in 2040 in Nederland georganiseerd en daarbij zijn 50 gouden medailles behaald!

De deelnemers wijzen op het belang van bewegingsonderwijs om talenten te scouten als een sterk punt van het perspectief. Een goed voorbeeld is het Verenigd Koninkrijk dat voorafgaand aan de Olympische spelen in Londen (2012) het bewegingsonderwijs inzette om talenten te scouten: kinderen van 8-12 jaar werden kort na het jaar 2000 getest en gescreend op hun talent, omdat zij tijdens de Olympische Spelen de juiste leeftijd zouden hebben om deel te nemen als 'toptalent'.

Een zwak punt van het perspectief is volgens de stakeholders dat het te los staat van de samenleving. Als we als land willen excelleren in de sport dan moeten we excelleren op alle terreinen van de samenleving (innovatie, zorg etc.). Er zijn naast sport ook veel andere terreinen waarin we naar de top te willen, excelleren op die terreinen is noodzakelijk om een klimaat te creëren waarin de topsporter optimaal kan presteren. De deelnemers wijzen hierbij ook op de breedtesport als belangrijke voedingsbodem. Topsportsucces ontstaat in de Nederlandse context eigenlijk altijd uit de breedte. We moeten gefocust zijn op wat er in de gehele Nederlandse samenleving gebeurt en ontstaat. Volgens de discussie aan de tafel kan in Nederland daarom alleen een succesvol topsportklimaat ontstaan als dit wordt vormgegeven "met het gezicht naar de samenleving".

Een ander punt wat nog ontbreekt in het perspectief is de sportinfrastructuur: investeringen in zowel hardware, software als org-ware zijn belangrijk. Tegelijkertijd wringt dit perspectief op het gebied van geld: we hebben altijd meer geld nodig om het beter te doen, maar waar gaan we dit vandaan halen? Ten koste van wat? Duurzaamheid is eveneens een issue: willen we eenmalig de beste zijn of structureel? Topsport is maakbaar (zie China) maar het is van belang een duurzaam

resultaat te behalen en dat bereiken we door middel van een gezamenlijk doel, zoals de ambitie om de Olympische Spelen naar Nederland te halen. Tot slot verdient het maatschappelijke (en mentale) mentale aspect van topsporter meer aandacht (begeleiding: voorbeeldfunctie, maatschappelijke bijdrage) en het leren van data en andere landen een plaats binnen dit perspectief.

2. Belangrijkste actoren, winnaars en verliezers

Binnen dit perspectief zijn de winnaars de topsporters en iedereen die van (top)sport houdt. Verliezers zijn vooral de mensen die niet van sport houden, omdat er in dit perspectief veel aandacht en geld besteed wordt aan (top)sport. Ook het buitenland is de verliezer, omdat die minder medailles zullen binnenhalen.

Belangrijkste actoren zijn de sportorganisaties, bedrijven, overheden en het buitenland waar veel te halen is op het gebied van kennis en kunde. Ook de breedtesport blijft een belangrijke actor omdat zij in dienst kan staan van de topsport (maar dan wel op een manier die bij Nederland past).

Door vriendschap verenigd (DVV)

1. Herkenbaarheid, consistentie en sterke en zwakke punten

Over het algemeen vinden de deelnemers de beschrijving van het perspectief “door vriendschap verenigd” herkenbaar en consistent. Het beeld is duidelijk neergezet. Ontmoeten is de gedeelde noemer in dit perspectief en het biedt aanknopingspunten voor verder nadenken over andere verenigingen. Het geeft een verbinding van wijken en buurten met sportclubs en sluit goed aan bij de decentralisatie en het sociaal domein.

Wel zijn er nog een aantal punten dat aangescherpt kunnen worden. Niet duidelijk is:

- 1) Wat wordt er onder een vereniging verstaan? Hoort een fitnessclub (of andere clubs) hier ook bij? Aanwezigen vinden van wel, zeker omdat je nu steeds vaker fitnesscentra ziet die bredere services aanbieden (kinderopvang) en daarmee goed zouden passen in het beeld van dit perspectief.
- 2) Het perspectief is in de beschrijving nog erg sterk gericht op sport. Dat kan ook breder neergezet worden (bewegen) of nog breder richting buurthuis. De focus zou meer vanuit een verenigingsperspectief gekozen kunnen worden. Vraag is dan wel hoe het competitieverband hier goed in terug zou komen. Dat bindt nu veel clubs.
- 3) Titel geeft een verkeerde volgorde. Het is eerder vriendschap die ontstaat dóór vereniging, niet andersom.
- 4) Er werd nog een opmerking gemaakt dat jonge mensen ontbreken en dat daarmee dit perspectief vanuit een “ouderen” perspectief bekeken wordt. De groep jongeren zou heel anders kunnen denken hierover.

2. Belangrijkste actoren, winnaars en verliezers

Winnaars

De Gemeente krijgt veel meer invloed zeggenschap. Het zal de cohesie in de wijk bevorderen wat positieve effecten zal hebben op eenzaamheid, criminaliteit en veiligheid. Bestaansrecht van de vereniging zal vergroten en ook de sportbonden zullen in dit perspectief sterker worden. De zorg- en welzijn sectoren (transformatie sociaal domein) zullen belangrijker worden. Zorgverzekeraars kunnen profiteren van lagere zorgkosten.

Verliezers

Horeca zal lijden onder de omzet van sportkantines. Mensen zullen in deze kantines juist meer gaan spenderen. Verenigingen zonder clubhuis kunnen hier dus niet van meeprofiteren. Ouderen die niet mee kunnen, zullen vereenzamen. Ook laagopgeleiden en allochtone vrouwen zullen niet in eenzelfde mate gebruik maken van verenigingen en kunnen daardoor als verliezer worden aangemerkt. Sportbestuurder en vrijwilligers kunnen tot de verliezers worden gerekend doordat zij veel op hun bord krijgen, evenals mensen die niet van sport houden. Alles draait om (sport)verenigingen. Over topsport als verliezer zijn de meningen verdeeld.

Voel je fit

1. Herkenbaarheid, consistentie en sterke en zwakke punten

Groep 1

De deelnemers van Voel je fit groep 1 vonden het perspectief herkenbaar en vonden dat het goed aansluit bij grote vraagstukken in de huidige maatschappij, maar gaven aan dat bepaalde begrippen nog meer definiëring nodig hebben. Wat is precies 'je fit voelen'? Gaat het alleen om fysieke gezondheid, of ook om mentale gezondheid, welbevinden en zingeving? Ook vonden de deelnemers de beschrijving te beperkt tot sport (en bewegen): zaken zoals cultuur – goed voor mentaal welbevinden – of de hond uitlaten of dansen zijn misschien wel net zo belangrijk. Volgens de deelnemers gaat het om veel meer dan alleen je fysiek fit voelen, de suggestie is dan ook om de titel van dit perspectief te veranderen naar 'voel je goed'. Ook werd er gewezen op het belang van gezonde voeding, wat nu onvoldoende mee is genomen in het perspectief.

Een andere punt dat genoemd werd door de deelnemers aan de Voel je fit groep 1 was de spanning tussen enerzijds flexibiliteit en autonomie en anderzijds de wens dat iedereen zich fit moet voelen en zou moeten sporten/bewegen. Zo staan bijvoorbeeld ‘minimaal 4 uur bewegingsonderwijs’ en ‘het monitoren doormiddel van apps’ haaks op autonomie. De titel ‘voel je fit’ kan ook belerend overkomen. *Moet* je je fit voelen? Is dat een doel op zich die we de samenleving gaan opleggen: je moet sporten, op school, bij je bedrijf? Of is het vooral het individuele, autonomie, zelf weten, flexibel kunnen sporten dat centraal staat? Ook werd de vraag gesteld waar het geld en de ruimte vandaan moet komen voor zoveel sport.

Groep 2

De tweede groep merkte op dat het perspectief vooral erg optimistisch was. Er wordt bijvoorbeeld ingezet op wel heel veel bewegingsonderwijs, het is de vraag of dit realistisch is. De deelnemers vonden het perspectief niet futuristisch genoeg: de situatie zoals beschreven kan over 4 jaar al gerealiseerd zijn. En wie weet is er over 25 jaar wel een pil die je inneemt om fit te zijn en kun je dus fit zijn zonder te sporten of zijn er nieuwe mogelijkheden om bewegen en werk te integreren, waardoor we minder zitten. Aan de andere kant komen er steeds meer hulpmiddelen komen waardoor mensen minder bewegen, daar moeten we alert op blijven. Ook mag er in het perspectief meer aandacht besteedt worden aan het inbedden van sport en bewegen in het dagelijks leven. Daarbij gaat het niet alleen om sport maar ook over je werk, hoe je je huis inricht, hoe je de stad inricht, het gaat over het hele leven.

Ook groep 2 had een aantal kanttekeningen bij de naamgeving van het perspectief. Wat bedoelen we met ‘fit voelen’?: gaat het om je fitter voelen dan eerst, of om op hetzelfde niveau blijven? Ook ontspanning en vitaliteit moeten een plaats krijgen binnen dit perspectief. Gaat het ook om welzijn, welbevinden, kwaliteit van leven? Hoe definieer je fit? Je hoeft niet fit te zijn om je fit te voelen (bv. mensen met een aandoening of chronische ziekte kunnen zich toch fit voelen). Het is belangrijk met elkaar te bediscussiëren wat we bedoelen met ‘voel je fit’, dit kan voor iedere persoon anders zijn.

Volgens de deelnemers van groep 2 lijkt het hele perspectief te “ontspannen”. Wat mist is het specifieke sportelement: het intensieve stuk, je grenzen verleggen. Maak bewuste keuzes en maak explicieter of het intensieve deel van sport juist wel of niet in het perspectief thuishoort. Tegelijkertijd is er een spanning tussen noodzaak om te bewegen en sporten enerzijds en plezier beleven anderzijds. De rol van de ‘traditionele’ sportvereniging en van ondernemers (bijvoorbeeld beweegcentra) komen onvoldoende aan bod.

2. Belangrijkste actoren, winnaars en verliezers

Groep 1 en 2

Uitgaande van dit perspectief zijn er een aantal groepen te noemen die ervan profiteren en andere groepen die het waarschijnlijk moeilijker zullen krijgen. De belangrijkste winnaar in dit perspectief is de samenleving als geheel: over het algemeen zal de Nederlander langer en gezonder leven en zich vitaler voelen. Werkgevers zullen te maken hebben met minder ziekteverzuim, zorgverzekeraars met

lagere zorgkosten en ook de gezondheidszorg zal betaalbaarder worden. Tot slot profiteert ook de commerciële sector: bijvoorbeeld verkopers en ontwikkelaars van sportmaterialen en apps en organisatoren van loopwedstrijden en andere sport/bewegevenementen.

De verliezers in dit perspectief zijn vooral degenen die minder met sport en bewegen hebben. Mensen die niet fit zijn vanwege chronische ziekte of beperkingen zullen niet aan de verwachtingen kunnen voldoen. Ook mensen die niet van sport houden of er niet goed in zijn, zijn de verliezers binnen dit perspectief. De nadruk op 'Voel je fit' kan ertoe leiden dat deze groep voelt dat ze onder druk worden gezet om gezond gedrag te vertonen, wat kan leiden tot een gevoel van minderwaardigheid. Daar komt bij dat de aandacht voor, en investeringen in, sport en bewegen ten koste gaat van andere gebieden zoals cultuur en natuur. Vier uur gymles op school betekent dat er minder tijd overblijft voor bijvoorbeeld rekenen, taal, muziek, dans of kunst. Ook de 'traditionele' sportvereniging is een verliezer: mensen gaan zichzelf verenigen, want ze willen we bij elkaar horen, ze willen op een nieuwe manier samen dingen gaan ondernemen door de sport, maar dan wel vanuit het idee ik wil fit zijn, ik wil mezelf daar goed door voelen. Bovendien verliest de farmaceutische industrie omdat er minder vraag zal zijn naar medicijnen. Tot slot is de topsport een verliezer en moet zich anders gaan inrichten. Topsport staat in strijd met fit/gezond zijn (bijvoorbeeld de Mont Ventoux op fietsen).

Belangrijke actoren binnen dit perspectief zijn: ouders/gezin, scholen, aanbieders van sport en welzijn, sport- en beweegcoaches, overheden (voorwaarden scheppen), kenniscentra (voorbeelden ontwikkelen), commerciële partijen (apps, kleding, voeding, evenementen), stedenbouwkundigen en projectontwikkelaars (inrichting openbare ruimte).

Leef mee

---

1. Herkenbaarheid, consistentie en sterke en zwakke punten

De deelnemers geven aan dat het begrip 'meeleven' herkenbaar is, maar dat dit slechts een onderdeel is van het perspectief. Het perspectief is eigenlijk veel breder dan dat. Verder gaf één deelnemer aan dat er nog gewerkt kan worden aan de consistentie, aangezien het perspectief nu meerdere elementen bevat. Leef mee zit best dichtbij DVV, maar dan voor grote evenementen. Uitslagen voorspellen (en gokken) staat los van meeleven. E-sports zijn iets anders dan meeleven en sporteconomie is veel breder dan dit perspectief kan omvatten

Verder vinden de deelnemers het perspectief wat terughoudend. Het mag veel extremer en ook breder getrokken worden. Verwachting is dat de digitale ontwikkelingen bijvoorbeeld nog veel harder gaan dan hier omschreven. Denk aan beleven van sport via media, we gaan veel meer naar een totaalbeleving toe met digitale middelen. Het perspectief dat beschreven is, is meer een perspectief van de huidige tijd, of hooguit gericht op een toekomst van twee jaar.

Ook vinden de deelnemers dat de titel van het perspectief te weinig omvat. Dit zou van leef mee naar 'beleef' of *experience* moeten. Het gaat niet alleen om meeleven, maar ook om meedoen (denk aan woorden als activeren, inspireren, betrekken). Bezoekerservaringen bij een evenement zijn

belangrijk. Denk aan een voetbalwedstrijd waar van alles om heen georganiseerd wordt, dat maakt mensen betrokken.

De discussie gaat er verder over of geld wel of niet binnen het perspectief past: draait het om sport of om geld? Of beide? Willen we de economie stimuleren met evenementen? Of is dat meer bijzaak en draait het om het evenement zelf, de beleving, de sport? Conclusie was dat het vaak toch ook draait om geld. Er zijn steeds meer slimme hippe bedrijfjes met nieuwe ideeën en er gaat veel geld in om. Het is een groeimarkt met nog veel ruimte voor mogelijkheden. Een vervolgvraag is dan: moet het geld dat verdiend is in dit perspectief weer terug naar de sport (en moet de overheid daar misschien in reguleren)? Of is het geld om de economie te laten bloeien? Winst mag in dit perspectief!

Ook de rol van (sociale) media mag sterker aangezet worden in dit perspectief. Deze gaan juist een belangrijke rol vervullen, mensen zullen sport op veel meer manieren gaan beleven.

Het zelfde geldt voor internationale ontwikkelingen, deze gaan ook een steeds grotere rol spelen: het perspectief moet internationaal zijn. Een vraag die naar voren kwam in de groep was: hebben we in 2040 nog wel topsportevenementen in Europa? Van vroeger uit zijn wij een belangrijke regio in de wereld, nu halen gebieden met het grote geld (bijv. Dubai) evenementen naar zich toe. Toch realiseert de sportwereld zich vanzelf dat alleen geld niet voldoende is om sport tot een succes te maken: *moneydriven sports* leidt tot de dood van een sport. We moeten dus een internationaal perspectief aannemen en groots en ambitieus denken om naast het geld toegevoegde waarde te bieden die belangrijk is voor sport. Alles vindt plaats in een internationaal speelveld met wereldwijde ontwikkelingen. Je moet zorgen dat je bij blijft anders loop je wel iets mis. Voorbeeld: marathon van Amsterdam, daarvoor komen rijke mensen van de andere kant van de wereld naar Nederland om te sporten, maar naast het sporten geven ze ook veel geld uit in de stad (overnachting, eten, winkelen). Andersom nemen Nederlanders ook deel aan marathons aan de andere kant van de wereld bijv. New York, Berlijn.

2. Belangrijkste actoren, winnaars en verliezers

De belangrijkste actoren zijn:

- Gemeenten
- Hotel/horeca
- Media
- App ontwikkelaars
- Bedrijven
- Sporters
- Bezoekers
- Organisaties
- Buitenlandse wedkantoren

De meeste partijen kunnen zowel verliezer als winnaar zijn. Commercie is de winnaar! Als het gaat om winnaars en verliezers is het woord 'traditioneel' sleutelwoord. Traditionele media zijn bijvoorbeeld (op dit moment) verliezers. Zij kunnen het grote geld dat omgaat in de sport en dat met mediarechten gemoeid is niet bijbenen.

Om bij te blijven zullen ze aan nieuwe mogelijkheden moeten denken, bijvoorbeeld investeren in alternatieve sporten (zoals nu in het wielrennen i.p.v. voetbal). Tegenover de verliezers staan de innovatieve slimme bedrijfjes met nieuwe ideeën die de samenwerking aangaan met meer traditionele partijen. Denk aan ontwikkelaars van nieuwe apps en evenementen organisaties die een beleving weten neer te zetten, dat zijn winnaars.

Verliezers zijn winkeliers die minder klanten krijgen wanneer grote evenementen in hun stad plaats vinden (denk aan Nijmeegse Vierdaagse). Sportbonden verliezen als ze niet op het juiste moment meegaan met ontwikkelingen, denk aan atletiekunie vs. trend in grote hardloopevenementen. Burgers die overlast hebben van de evenementen verliezen ook. Het is een uitdaging voor (regionale) overheden om goodwill te behouden voor de evenementen. Zo moeten grote steden bedenken hoe ze de evenementen verdelen, of meer buiten de stad houden in plaats van in het centrum.

4 Deel 3: Backcasting en roadmap maken

In deel 3 zijn dezelfde vijf groepen aan de slag gegaan met het formuleren van doelen voor 2040. De centrale vraag was 'Wat wil je in jouw perspectief in 2040 bereiken?'. De groepen begonnen met het zo concreet mogelijk formuleren van doelen op groene post-its, die zij op het tafelkleed plakten bij 2040. Vervolgens gaven de deelnemers aan welke resultaten, acties en strategieën nodig zijn om deze doelen te behalen. (Tussen)resultaten voor 2025 werden omschreven op roze post-its. Acties (van actoren) die nodig zijn om deze doelen en (tussen)resultaten te bereiken werden op gele post-its geschreven en bij 2016 geplaatst.

[Naar de top](#)

1. Doelen voor 2040

In 2040 is heel Nederland op Olympisch niveau. We spelen finales in veel meer sporten dan dat we nu doen en er worden veel medailles binnengehaald. Voor iedere sport is er naast breedtesport een centraal geregeld topsportprogramma. De topsport*spirit* wordt hooggehouden door het organiseren van verschillende topsportevenementen, met als ultiem doel de Olympische Spelen. Zowel vanuit de overheid als vanuit het bedrijfsleven is er voldoende geld beschikbaar om al onze topsportambities waar te maken.

Ook op het gebied van talentherkenning staat Nederland aan de top: er gaat geen talent meer verloren. Alle trainers in de breedtesport hebben goede kennis over talentherkenning en -ontwikkeling en er is een betere en meer systematische manier van talentherkenning en -ontwikkeling. Ieder kind wordt gescreend op zijn/haar talenten en wanneer ze talentvol blijken kunnen ze deze talenten optimaal ontwikkelen in regionale talentcentra. Talent worden nauwkeurig gemonitord op hun weg naar topsporter.

Nederland heeft sportaccommodaties die behoren tot de beste van de wereld, gebaseerd op een duidelijk keuzebeleid en strategie. We behoren structureel tot de wereldtop in een topsportstructuur en –cultuur, die ook het bedrijfsleven versterkt. Kortom, in Nederland heb je de grootste kans om topsporter te worden.

Topsporters hebben ook een maatschappelijke rol. Iedere topsporter wordt begeleid in hun voorbeeldfunctie voor de maatschappij en wordt voorbereid op zijn maatschappelijke carrière na de topsport.

2. Behaalde resultaten in 2025

Nederland organiseert Europese en wereldkampioenschappen in verschillende (focus)sporten en ook de Europese Spelen hebben in Nederland plaatsgevonden. Er is daarnaast een bid ingediend voor de Olympische Spelen.

Er zijn flinke stappen gezet op het gebied van topsportbeleid. Georganiseerde sport 2.0 is gerealiseerd en de landkaart met betrekking tot strategische invulling van sportaccommodaties (incl. bestemmingsplan) is in gebruik.

Ook op het gebied van talentherkenning en -ontwikkeling is een verbeterde infrastructuur geïmplementeerd. De focussporten (bonden) hebben een systematische manier van talentherkenning en -ontwikkeling en er vindt samenwerking en uitwisseling van data plaats tussen de verschillende talentprogramma's. Voor 50% van de sporten is er een eigen programma op Olympisch niveau. Bovendien maakt aangepast beleid vanuit de bonden het mogelijk dat talenten veel vaker kunnen deelnemen aan internationale toernooien. Hiernaast is er ook een meer algemeen programma voor voorselectie, waarbij niet gelijk ingezoomd wordt op een specifieke sport, maar die zich vooral richt op een brede topsportontwikkeling. Pas later in het traject zal er dan specialisatie plaatsvinden.

Dit alles kan worden gerealiseerd door flinke investeringen in topsport. Structureel krijgt topsport 100 miljoen euro en ook het budget voor talentherkenning en -ontwikkeling is flink verhoogd vergeleken met 2016. De financiering van sport is anders ingericht. Zo speelt het bedrijfsleven een grotere rol: de financiële inbreng van bedrijven is verdubbeld ten opzichte van nu.

3. Acties nu

Om te beginnen moet het nieuwe kabinet een OS-ambitie hebben en moet er een nieuw Olympisch vuur traject gestart worden waarbij rekening wordt gehouden met de lessen die we geleerd hebben uit het vorige traject. Op deze manier draagt het kabinet het belang van topsport uit.

Topsport begint bij het stimuleren van breedtesport. Daarom moet er geïnvesteerd worden in (multifunctionele) sportaccommodaties en moet de openbare ruimte beweegvriendelijker gemaakt worden.

Er dienen nu tien sporten uitgekozen te worden die starten met het topsportprogramma 'nieuwe stijl', dit kan dan in de loop van de jaren uitgebouwd worden naar andere sporten. Daarnaast moeten er meer competities georganiseerd worden naast de reguliere competities. Tevens moeten we een brede basis voor de topsport creëren, dit betekent ook meer aandacht voor de subtop. Zodat we uiteindelijk met meerdere sporten finales kunnen behalen.

Wat betreft talentherkenning moeten talentprogramma's verder worden ontwikkeld en testdata moet op één plek worden verzameld. Trainers (sportverenigingen) en vakdocenten LO worden (bij)geschoold in talentherkenning. Een belangrijke plek voor talentherkenning is de gymles. Er moet een eenvoudig en objectief talentidentificatiesysteem worden ingevoerd in het bewegingsonderwijs. Hiernaast moet wetenschappelijke kennis over talentherkenning en -ontwikkeling praktisch toepasbaar gemaakt worden voor bonden/sportverenigingen en onderwijs.

Bovendien moet topsport beter op de kaart worden gezet. Door topsport zichtbaarder te maken wordt het interessanter is voor sponsors. We moeten het verhaal vertellen waarom topsport belangrijk is voor Nederland: wat is de relevantie van extra investeringen in topsport voor onze maatschappij? Beter samenwerking tussen de betrokken partijen leidt tot een gezamenlijke en breed uitgedragen visie voor de topsport. Daarmee moet dialoog plaatsvinden tussen verschillende partijen en gezamenlijk moet er gekomen worden tot een plan voor sportinfrastructuur. Ook de bondsstructuur moet ter discussie worden gesteld en een nieuwe besluitvormingsstructuur. Met het

bedrijfsleven, overheden en de sport (driehoek) moet er gewerkt worden aan een gezamenlijk verdeelmodel sport voor zowel ontwikkelprogramma's als het organiseren van sportevenementen. Allen committeren zij zich aan een rol (bijv. financiering) die van betekenis is voor de topsport in Nederland. De gokmarkt moet tevens optimaal op de sport aansluiten.

Topsporters hebben zelf ook een verantwoordelijkheid richting de maatschappij, daarom wordt er een plan geïntroduceerd waarbij topsporters verplicht twee dagen per jaar 'maatschappelijke dienst' hebben.

Door vriendschap verenigd (DVV)

---

1. Doelen voor 2040

In 2040 zal het sportaanbod en vormen divers zijn en goed aansluiten op de vraag. Er is passend sportaanbod (vraaggericht) voor iedereen, voor jong en oud. Er zijn geen drempels om niet te sporten of te bewegen. Hierdoor komt 80% van de Nederlanders wekelijks bij een (sport)club (incl. fitness) om te sporten en te bewegen. De sportsector is goed geprofessionaliseerd en gecommmercialiseerd waardoor de clubs financieel gezond zijn en ook zorgen ook voor de noodzakelijke, regelmatige bestuurlijke vernieuwing. Dit geldt voor alle sportclubs, van groot tot klein.

De besturen van de clubs zijn jong en divers en hebben verbinding met de wijk. Hiermee verbinden zij ook verschillende sectoren binnen de wijk. In 2040 is iedereen onderdeel van sociale netwerken, is iedereen sociaal/fysiek actief, en heeft (sport)contacten passend bij zijn/haar voorkeur. Het aanbod wordt geïntegreerd met Zorg, Onderwijs, Cultuur, Etc. Daardoor is er veel participatie van bewoners/burgers, inspeland op hun behoeften aan sport en bewegen.

2. Behaalde resultaten in 2025

Verdere professionalisering van bestuur van de verenigingen (in ruime zin). Het sportbestuur heeft ondernemend gedrag en commerciële insteek (rol bedrijfsleven). Verenigingen zijn vitaal d.w.z. hebben de financiën op orde, hun ledenaantal is op orde en ze hebben een goed bestuur. Dit leidt eventueel tot contributieverhoging, maar die is dan wel in lijn is met de geleverde (goede) kwaliteit. Er is meer samenwerking tussen (sport)verenigingen en er komt ondersteuning voor clubs die meer willen samenwerken of eventuele zelfs willen fuseren. Ook wordt in 2025 de algemene essentie van verenigingen onderkend: activiteit, accommodatie, netwerk. De accommodaties zijn duurzaam en toekomstbestendig. Alle verenigingen voldoen aan bepaalde eisen om een veilig en uitnodigend sportklimaat te realiseren (VOG, VCP, gastvrij). De vrijwilligers worden beter opgeleid en zijn flexibel betrokken bij de vereniging.

Het sportaanbod is al vergroot (bijv. via scholen) en bewoners vinden verenigingen waar zij zich thuis voelen. Drempels voor kwetsbare doelgroepen om te sporten en bewegen zijn opgeheven. Hierdoor zal 75% van de Nederlanders wekelijks bij een sportclub komen om te sporten/bewegen (incl. fitness).

De samenwerking met andere domeinen is goed van de grond gekomen en zorg-welzijn-onderwijs-sport zijn allianties op lokaal niveau aangegaan. Maatschappelijke rol van vereniging is geslaagd door

succesvolle samenwerking met organisaties die willen participeren en investeren. Meer omni-verenigingen en sportverenigingen zijn in de wijk actief.

3. Acties nu

Allereerst moet er een versterking komen van sportbesturen en vrijwilligers. Versterken vrijwilligers organisaties: vinden, binden, begeleiden. Vrijwilligers worden binnen sportclubs beter gewaardeerd en het vrijwilligersbeleid binnen organisaties wordt beter vormgeven. De overheid stimuleert met startsubsidie de professionalisering van sportverenigingen. Er wordt intensievere samenwerking gezocht tussen publieke/private sector. Er moet nu al verkend worden wat de mogelijkheden zijn voor verenigingen om meer samen te werken (bijv. op gebied van accommodatie, teams, etc).

Er moet een visie komen op het beter benutten van bestaande fysieke en sociale (sport)infrastructuur. Maar ook met erkenning van huidige problemen bij en kracht van sportclubs. Buurtsportcoaches moeten gedefinieerd worden als beroepsgroep. Openclubgedachte wordt breed uitdragen door middel van het uitventen van goede voorbeelden.

Sport moet integreren met andere beleidsterreinen (sport kan het niet alleen). Daartoe moeten de gemeenten belang inzien van sport voor maatschappelijke vraagstukken. Schotten tussen zorg/welzijn/sport moeten verdwijnen (financieel), met VWS als voorbeeld. Samenwerking tussen sectoren zal verder gestimuleerd worden.

Voel je fit

Groep 1

1. Doelen voor 2040

In 2040 staat Nederland wereldwijd bovenaan als het gaat om sporten en bewegen: we staan in de top 5 als sportland, in de top 10 op de vitaliteitslandenbarometer en Nederlandse kinderen zijn de gezondste en gelukkigste ter wereld. 100% van de Nederlanders voldoet aan de nieuwe beweegnorm. Bovendien gaat het niet alleen om fysieke gezondheid, maar ook om mentale gezondheid, het percentage mensen dat zich goed voelt (volgens model positieve gezondheid) is gestegen met 30% vergeleken ten opzichte van 2016. Er is meer fysieke openbare ruimte beschikbaar om te sporten en bewegen en mensen maken hier ook veel gebruik van. Naast bewegen wordt er ook veel aandacht besteed aan gezonde voeding. Dit alles heeft positieve uitkomsten, zoals minder ziekteverzuim, daling van het percentage mensen met overgewicht en een daling van de zorgkosten.

2. Behaalde resultaten in 2025

Om de hierboven genoemde doelen te bereiken in 2040 is er vooral veel inzet nodig van scholen, bedrijven, verenigingen en gemeenten. Scholen (zowel BO als VO) bieden minimaal 1 uur per dag bewegingsonderwijs door een vakleerkracht/specialist en op alle scholen zijn beweegcourts te vinden. Op alle scholen in het BO en op de helft van de scholen in het VO is sport op school nieuwe stijl geïmplementeerd. Dit is gymonderwijs met een vakleerkracht die contacten legt met clubs en experts, denkt mee over voeding, inrichting van het schoolplein en lesprogramma's. Ook in alle bedrijven is er een dagelijks aanbod van bewegen en sport. Dit is ingericht naar Zweeds model: 1 uur

per dag sporten, een half uur van de baas, een half uur van jezelf. Ook het aantal uren dat men zittend doorbrengt daalt, omdat zitten wordt ontmoedigd binnen bedrijven. Verenigingen maken het mogelijk dat iedereen kan sporten op elk moment van de dag: ze zijn laagdrempelig en bieden flexibele lidmaatschappen aan. Ook sporten en bewegen in de openbare ruimte wordt steeds meer gestimuleerd. Elke gemeente heeft een plan voor de openbare ruimte met sport en bewegen. Sportfaciliteiten zijn te vinden in de wijken en niet langer buiten de stad. Ook zijn er in elke wijk speeltoestellen te vinden voor kinderen én volwassenen. Tot slot, heeft elk verpleegtehuis voorzieningen voor bewegen/vitaliteit, op initiatief van zorgverzekeraar.

Om dit alles te bereiken zijn er al een aantal aanpassingen doorgevoerd in het beleid. De beweegnorm is 4 tot 5 keer aangescherpt. Bewegen is niet alleen beperkt tot de sportsector, maar ook bijvoorbeeld tijdens cultuurbeoefening kan er ingezet worden op bewegen. Positieve gezondheid (dus brede definitie) is leidend principe voor beleid en uitvoering. Er is een nationale sport- en bewegewet en een nationaal fonds vitaliteit. Gemeente en GGD maken integraal gezondheidsbeleid waarin bewegen en voeding zijn geïntegreerd. Bovendien is er een vettaks en suikertaks ingevoerd en is er subsidie op onbewerkte voedingsmiddelen.

3. Acties nu

Er kunnen nu al een aantal acties ondernomen worden om de doelen in 2025 en 2040 te bereiken. Op scholen kunnen de eerste stappen gezet worden voor de ontwikkeling van een nieuwe stijl gymles. Hiervoor moet er ruimte zijn om professionele krachten aan te nemen. Ook natte gymles (schoolzwemmen) en fietsles op scholen bieden mogelijkheden voor andere vormen van bewegen. Hiernaast moet sport en gezondheid op alle scholen een eindexamenvak worden.

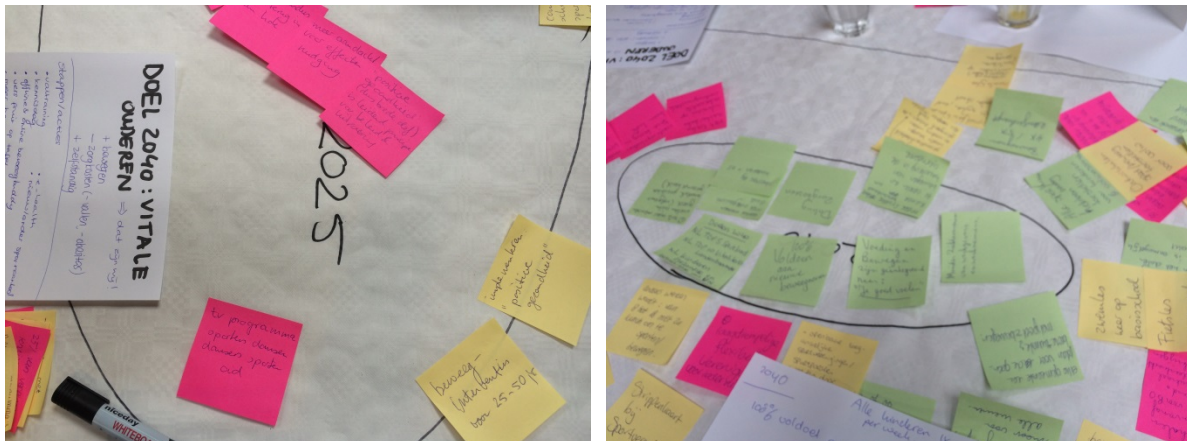
Bij bedrijven zal de bedrijfscultuur moeten veranderen: minder zittend werken en meer bewegen. Ook zal bedrijfsfitness gefaciliteerd moeten worden. Dit kan bijvoorbeeld door het veranderen van de werkdag: van 8 tot 18 uur met 2 uur om te sporten/bewegen.

Verenigingen kunnen flexibel sporten stimuleren door het aanbieden van strippenkaarten en combi-lidmaatschappen, met bijvoorbeeld muziek- en dansscholen. Ook kunnen verenigingen het spontaan samen sporten faciliteren door bijvoorbeeld een app waarop een baan of trainer geboekt kan worden of het stimuleren van een deelcultuur, zoals het lenen van een racket bij de tennisclub.

In de openbare ruimte kan sporten gestimuleerd worden door in elke straat een beweegambassadeur aan te wijzen die betaald wordt door de gemeente en het bedrijfsleven. Sporten en bewegen moet bovendien integraal onderdeel worden van de omgevingsvisie en omgevingswet. Ook het creëren van vrij te gebruiken sportieve omgevingen biedt mogelijkheden. Bijvoorbeeld: vrij MTB parcours, obstakelparcours, golfparcours, fitnessparcours, tennisbanen.

Voor beleid betekent dit dat belemmerende regels moeten worden afgeschaft en in plaats daarvan stimulerende maatregelen geïmplementeerd moeten worden: bijvoorbeeld belastingvoordeel op een e-bike, beweegkuur terug bij de huisarts, iedereen een offline en online beweegbuddy. Bovendien moet de gezondheidsraad vaart maken met de nieuwe beweegnorm en zullen er bindende afspraken moeten komen met VNO-NCW over ruimte voor bedrijfssport en het mogelijk

maken van staand werken. Ieder jaar is er een kennisdag over sport, bewegen en vitaliteit. In dit alles staat het implementeren van positieve gezondheid (in brede zin) centraal.

Groep 2

1. Doelen voor 2040

- 1) 100% haalt de bewegnorm van de groep waar hij/zij bij hoort.
- 2) Blessure vrij sporten (reductie met 50% t.o.v. nu)
- 3) school: basis en VO 1 uur gymles per dag. Bewegen meer geïntegreerd in onderwijs
- 4) Infrastructuur nodigt optimaal uit tot bewegen.

Hierin zijn verschillende aspecten belangrijk. Ten eerste moeten we mensen bewust maken van het belang van fit zijn/fit voelen. Hiernaast moeten we ook de omgeving aanpassen zodat het bewegen stimuleert. Bijvoorbeeld door het afschaffen van bezorgdiensten zoals die van Albert Heijn afschaffen en roltrappen. Korting krijgen wanneer je met de fiets in de trein stapt, is ook een optie. Als je gaat fietsen in trein kun je energie opwekken en korting krijgen op je treinkaartje. Ook moet er stimuleringsbeleid gevoerd worden, bijvoorbeeld in de vorm van programma's om het bewegen op school en werk te stimuleren. Tot slot bieden sensoren mogelijkheden in de toekomst: E-ontwikkeling moet bijdragen aan beweeggedrag.

2. Behaalde resultaten 2025

In 2025 is er een integraal beleid voor bewegen ingevoerd, bestemmingsplannen kunnen eenvoudig worden aangepast om de omgeving zo beweegvriendelijk mogelijk te maken. Er zijn meer fietsenstallingen gebouwd, bijvoorbeeld bij scholen, en bij scholen is het ook verboden om auto's te parkeren om zo andere manieren van transport te stimuleren. Sport is terug in het stadscentrum en niet meer alleen aan de rand van de stad. Beleid richt zich niet alleen op de ruimtelijke aspecten, ook is er specifieke aandacht voor groepen die achterblijven. Deze groepen worden meer betrokken bij sport. Sport en bewegen is ook een belangrijk deel van het onderwijs: alle scholen geven 3 uur/week bewegingsonderwijs.

3. Acties nu

Er kunnen nu al een aantal acties ondernomen worden om de doelen in 2025 en 2040 te bereiken. Ten eerste moet er begonnen worden met lobbyen bij rijksoverheid en gemeenten voor integraal

beleid om de wijk in te richten. Hierbij ligt de nadruk niet alleen op sport als doel, maar ook op sport als middel. Belangrijk is ook het ontschotten van budgetten. Er moet budget beschikbaar zijn voor als mensen zelf wat willen organiseren in hun buurt op het gebied van sport en bewegen. In de openbare ruimte moeten er beweegmomenten worden gecreëerd: bijvoorbeeld in de vorm van toestellen op de perrons (net als de piano op Utrecht CS) en fitnessstoestellen op straat. Tot slot zetten we in op een wekelijkse *parkrun* op zondagochtend in elke gemeente.

[Leef mee](#)

---

1. Doelen voor 2040

In 2040 hebben we zowel de Olympische winterspelen als zomerspelen georganiseerd in Nederland. Noord West Europa behoort tot mondiale top 5 als het gaat om sportevenementen. In 2023 hebben we de Jeugd Olympische Spelen georganiseerd en dit heeft een positief effect gehad op het evenementenklimaat in Nederland. De infrastructuur voor grote sportevenementen is perfect op orde: Nederland heeft minstens drie AAA sportvenues. Het positieve sportklimaat wordt expliciet gebruikt ter onderbouwing van internationaal vestigingsbeleid.

Iedere burger bezoekt minimaal één keer per jaar een sportevenement. Het doel van evenementen is een optimale beleving te creëren, zowel voor, tijdens en na het daadwerkelijke sportevenement. Hierbij wordt er rekening gehouden met de veiligheid van de toeschouwers, maar ook van de bewoners. Overlast wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd. De markt zorgt voor beleving en de overheid zorgt voor de regulering. Er vinden alleen nog sportief effectieve evenementen plaats. Deze zijn economisch profijtelijk voor alle betrokkenen, ecologisch verantwoord (minimale *footprint*) en toegankelijk voor iedereen (onafhankelijk van geloof, inkomen, opleiding e.d. speelt geen rol).

Het beleven van sport gebeurt ook massaal via de (sociale) media. 80% van de burgers volgt sport via de media. Je ervaart online de inspanning en beleving van de sporter en kunt gemakkelijk achtergrondinformatie vinden. Meeleven doen we als lid van een grote (online) supportersclub met 27 miljoen leden. Nederland is multimedia *hotspot*: aansprekende mediaproducten zijn gevestigd in ons land.

Ook integriteit is erg belangrijk in de sport. Publieke steun voor sport kan alleen nog bij integere sport. Evenementen die zijn gecorrumpeerd krijgen geen steun. Bovendien is sport(aanbod) onafhankelijk van gokgeld. Als sport ondersteuning nodig heeft van de overheid komt dat uit belastinggeld.

Het doel van evenementen is als eerste het stimuleren van sportdeelname. Ondersteunen evenementen gebeurt in fiancé van die doelstelling, niet andersom. Hiernaast zijn de economische doelstellingen belangrijk. Economische zaken is verantwoordelijk voor deze economische doelstellingen (sporteconomie). Zij proberen dus het economisch effect te maximaliseren. VWS is verantwoordelijk voor de sport zelf. Al het geld van VWS kan dan dus echt naar de sport gaan.

2. Behaalde resultaten in 2025

In 2025 hebben we al belangrijke stappen gezet richting een optimaal evenementenklimaat. De Olympische zomerspelen zijn in Nederland georganiseerd en we hebben een dicht netwerk van hoogwaardige accommodaties. Er is een duurzaam a-1 accommodatiebeleid met steun van de nationale overheid. 50% van de bevolking bezoekt jaarlijks een sportevenement en ook via de

(sociale) media volgen we steeds meer sport. Kijkcijfers voor sportevenementen staan in de top 2. Ook sportmarketing is geoptimaliseerd.

Op het gebied van beleid zijn er een aantal belangrijke beslissingen genomen. Zo is het beleid van het ministerie van Economische zaken aangepast op sport/cultuurevenementen. Het ministerie heeft een speciale afdeling die zich richt op de ontwikkeling in de sector van de sporteconomie. Ook is er een autoriteit voor nationale evenementen en een kenniscentrum dat organisatoren van evenementen ondersteunt. Toekenning van steun voor evenementen gebeurt op basis van een haalbaarheidsscan van het kenniscentrum. Hiervoor wordt een afwegingskader gebruikt op basis van integriteit en financiële haalbaarheid. Ook wordt er een nationale sportkalender geïmplementeerd. Er wordt gestreefd naar een maximale samenwerking tussen gemeenten/provincie/rijk/bonden/verenigingen en bedrijven. Gokgeld is niet meer nodig voor ondersteuning van de sport.

3. Acties nu

De eerste stappen richting een optimaal evenementenklimaat kunnen nu al worden gezet. Er moet gestart worden met Europese samenwerking met betrekking tot het hosten van mega sportevenementen. Ook moet er een bid geplaatst worden voor het organiseren van de YOC in 2023. Hiervoor is ook kennis nodig, er kan nu al gewerkt worden aan het vergaren van deze kennis.

Bovendien moeten we er voor zorgen dat er jaarlijks in iedere regio/provincie een aansprekend internationaal sportevenement georganiseerd wordt. In samenspraak met lokale/provinciale/landelijke overheid kan er een aansprekende sportkalender samengesteld worden.

Ook aan de benodigde infrastructuur moet gebouwd worden. De plannen voor de Kuip II liggen er al en ook de nieuwbouwplannen voor de Arena moeten snel worden gerealiseerd. Tevens moet een financieringsfonds voor evenementen en sportaccommodaties ingesteld worden, evenals een innovatieprogramma. Een van de speerpunten is het organiseren van veilige events.

Sporten moet leven bij de mensen. Dit kan gedaan worden door het persoonlijk belang zichtbaar te maken door 5 dagen gymles in het onderwijs en gratis lidmaatschap van de sportvereniging. Sport moet meer aangeboden worden via sociale media en door een gratis speciale sportzender op tv. Innovatieve mediabedrijfjes worden aangetrokken door een fiscaal gunstig vestigingsklimaat.

Sportmarketing moet ook gericht gebeuren. Inzet onderwijs gericht op concreter sportmarketingsbeleid. We moeten inzetten op samenwerking tussen het bedrijfsleven, sport, overheid en onderwijs. Verschillende partijen moeten zich er van bewust worden dat sport een volwaardig en daarmee ook vanzelfsprekend onderdeel van de samenleving is. Gemeenten kunnen nu al toewerken naar duidelijk en concreet sportbeleid. Vanuit het ministerie van Economische Zaken kunnen er verschillende bijeenkomsten georganiseerd worden gericht op marketing. Tot slot, kan nu al een kenniscentrum opgericht worden, die helpt een zo optimaal en eerlijk mogelijk klimaat te ontwikkelen voor sportevenementen.

5 Deel 4: Stakeholders in actie

In deel 4 werd in tweetallen een doel dat in deel 3 omschreven was, opgepakt en uitgewerkt. De vragen die centraal stonden waren: hoe bereiken we het doel? Welke actoren zijn belangrijk? Wat moeten deze actoren doen? Welke moeilijkheden zijn er op weg naar het doel?

[Naar de top](#)

Drie pijlers:

- Talentontwikkeling
- Infrastructuur/accommodaties: software en hardware
- Financiering

1. Talentontwikkeling en –herkenning

Tussenresultaat in 2025: een goed functionerend systeem voor talentherkenning en ontwikkeling. De stip op de horizon is om in 2040 tijdens de Olympische Spelen 50 gouden medailles te behalen. Om dat te realiseren moet ingezet worden op talentontwikkeling- en herkenning. Ieder kind is een potentiële medaillewinnaar, daarom alle kinderen screenen op waar ze goed in zijn en wat ze leuk vinden om te doen. Dit alles via het bewegingsonderwijs. De vakdocenten moeten daar dus tijd en een functie voor krijgen. Daarnaast zitten de bonden ook niet stil. Die moeten heroverwegen wat hun rol in het hele verhaal is. Gaan ze binnen hun eigen tak van sport talenten ontwikkelen of gaan ze samenwerking aan en van andere bonden leren en de meerwaarde daarvan inzien.

Talentenprogramma's moeten ontwikkeld worden, daarbij is het belangrijk dat kinderen in eerste instantie breed opgeleid worden tot atleten en dan vanaf een bepaalde leeftijd gaan specialiseren in een bepaalde tak van sport. De breedtesport is een belangrijke plek waar kinderen hun vaardigheden ontwikkelen en op een gegeven moment gaan ze naar regionale topsportcentra waar ze zich in een bepaalde sport verder ontwikkelen. En dat moet uiteindelijk tot de 50 gouden medailles leiden. Wat in deze opzet anders is dan nu is dat het (bewegings)onderwijs centraal staat en de bonden uitgedaagd worden na te denken over hun rol.

2. Infrastructuur en accommodaties

Deze pijler bestaat enerzijds uit programma's en anderzijds uit accommodaties. Met deze programma's en accommodaties wordt toegewerkt naar de Olympische Spelen in 2040. We willen middels onze programma's en accommodaties internationaal laten zien dat we als klein land tot grootse dingen in staat zijn. Dat doen we door het jaarlijks organiseren van EK's en WK's in Nederland, onder andere om de accommodaties op niveau te krijgen. Ook wordt de sport middels dit soort programma's aan de samenleving en het bedrijfsleven getoond en wordt *business* gegenereerd. Aan de accommodatiezijde geldt dat *best in class* training en wedstrijden op de sporten waarop we willen focussen, dus accommodaties op internationaal niveau. Als het gaat om de verdeling van de uren wat betreft zaalhuur, dan geldt *topsport first*. De topsport krijgt dan ook voorrang bij zaalhuur op *primetime* (bijv. de avonden). Wat daar anders aan is dan hoe we het nu doen is dat hier regie op gevoerd wordt en dat hierin samenwerking plaatsvindt. In plaats van dat je nu strijd hebt over de start van de Tour de France tussen Rotterdam en Utrecht. Als land maak je een keuze en daar sta je dan achter. Nu vloeit er veel energie weg in de bestuurlijke drukte rondom zo'n evenement. Er vindt dus nationale regie plaats op programma's (events) en accommodaties.

3. Financiering

Het doel is om 50 gouden medailles op de Olympische Spelen te behalen. Afgaande op de laatste Olympische Spelen komt dat neer op ongeveer 10 miljoen euro per medaille. Dan zou er dus 500 miljoen euro per vier jaar geïnvesteerd moeten worden om dit doel te kunnen realiseren; dat betekent gedurende vier jaar een investering van 125 miljoen euro per jaar.

We streven ernaar om in 2040 uiteindelijk deze jaarlijkse 125 miljoen euro te bereiken, als tussenresultaat zou in 2025 in ieder geval een investering van 75 miljoen euro in de topsport gerealiseerd moeten zijn.

De jaarlijkse 125 miljoen euro in 2040 bereiken we door:

De bijdrage vanuit NOC*NSF via Lottogelden bedraagt ieder jaar zo'n 20 miljoen euro.

Het is aannemelijk dat met het streven naar die 50 medailles VWS het budget voor topsport verdubbeld van de huidige 20 miljoen euro naar 40 miljoen euro per jaar. Dan komen we nog steeds 65 miljoen euro per jaar tekort. Dit tekort moet gedicht moet worden door bijdragen vanuit het bedrijfsleven. De investering vanuit het bedrijfsleven verdubbelt. Naast een financiële bijdrage kan deze bijdrage ook bestaan uit het in dienst nemen van atleten (wat in andere landen ook al veelvuldig gebeurt / in Duitsland heeft Bayer meer dan 100 atleten in dienst die daar niet werken maar wel onder contract staan) en door middel van een materiele bijdrage. Nederlandse bedrijven produceren materialen van goede kwaliteit. Als zij de topsport sponsoren door middel van hun materiaal dan levert dat hen wereldwijde *exposure* op en groot draagvlak in het bedrijfsleven en de topsport wordt gigantische uitgaven aan materiaal bespaart.

Door vriendschap verenigd (DVV)

Voor de doelen en de bijbehorende strategieën zijn er drie duidelijke clusters genoemd:

- 1) Professionalisering van verenigingen
- 2) Integraliteit van verenigingen in het sociaal domein
- 3) Inclusiviteit: iedereen doet mee, ook de eenzame ouderen

1. Professionalisering van bestuur en management in de sport

Professionalisering is een randvoorwaarde voor verbetering van het sportaanbod, voor versterking van de organisatie én voor verbreding van activiteiten die passen onder de maatschappelijke doelen. Professionalisering is noodzakelijk op alle niveaus binnen de sportwereld: clubs, bonden, sportservices, gemeenten, overheid en bedrijfsleven. Visie, lef en overtuigingskracht zijn niet alleen nodig om binnen bestuur en management ruimte te maken voor professionals, maar ook om contributies te verhogen. Voor deze professionaliseringslag is goede ondersteuning nodig van gemeente en overheid met financiële middelen, inspirerende *good-practices*, netwerken en begeleiding van een buurtsportcoach. Ook het bedrijfsleven (denk aan Sport & Zaken) kan hierin een rol spelen.

2. Geïntegreerde netwerken

Willen we de kracht van sport en bewegen benutten in het sociaal domein, dan moeten we meer samenwerken. Om de verschillende werelden met elkaar te verbinden zijn matchmakers nodig. De buurtsportcoaches en ondersteuning van vrijwilligers en zijn hierbij randvoorwaarden. Zij kunnen

drempels wegnemen die nu bestaan tussen de vrijwilligers en de maatschappelijke ondernemingen die willen participeren.

3. Inclusiviteit: Sportparticipatie eenzame ouderen

Sportparticipatie gaat over meedoen. Dat geldt ook voor eenzame en/of oudere mensen. Samen sporten betekent fysiek en sociaal actief zijn. Waar mensen samen sporten, ontmoeten ze anderen, drinken ze samen koffie, en horen ze erbij. Om meer eenzame en/of oudere mensen te laten sporten en bewegen is actie nodig. Mensen van sportclubs, trainers, sociale wijkteams, zorg en welzijn en ook onderwijs kunnen hierbij helpen. Onderzoek kan ten slotte de impact meten op lichamelijke en maatschappelijke uitkomstmaten.

Voel je fit

Groep 1

1. Vitale ouderen: Dat zijn wij! (L'Etat, c'est moi). Doel is meer bewegen, meer zelfstandig en minder zorgkosten. Dit kan bereikt worden door meer beweegvoorzieningen en programma's in instellingen, specifiek sport/beweegaanbod voor ouderen om o.a. de mobiliteit van ouderen te verbeteren met sport en bewegen, valtrainingen aanbieden, en offline en online beweegmaatjes (*buddies*). Ook bewustwording over het belang van bewegen is belangrijk, dit kan door het aanscherpen van de nieuwe beweegnorm en door middel van nudging en *E-health*. Huisartsen moeten dan vaker een beweegkuur aanbevelen in plaats van medicijnen. Ook gezond voedsel is hierbij belangrijk.

2. Meer fysieke openbare ruimte beschikbaar om te sporten en te bewegen en vitaliteit op lokaal niveau: verbinden natuur, bewegen en sporten. Belangrijke rol weggelegd voor professionals zoals planmakers inrichting openbare ruimte, beweeg-, sport- en vitaliteitsprofessionals en docenten LO, huisartsen, etc. Ook bestuurders op lokaal en provinciaal niveau spelen een rol, evenals directeurs van sportverenigingen. Tot slot zijn zorgverzekeraars, natuurorganisaties en bedrijven belangrijke spelers.

3. 100% voldoet aan nieuwe beweegnorm. In 2025 moet de beweegnorm geïntensiveerd worden. Acties voor het heden zijn: het verenigingsleven laagdrempelig en flexibel maken, buurtbeweegteams inzetten op eigen verantwoordelijkheid en het stimuleren van andere beweegactiviteiten in het onderwijs (bijvoorbeeld zwemmen) onder professionele begeleiding tijdens en na schooltijd. Qua infrastructuur moet er geïnvesteerd worden in meer zwembaden in gemeenten (sportaccommodatie in de buurt van scholen, meer dan alleen een gymzaal) en kan de natuur benut worden voor de gymles. Actoren: gemeente, scholen, clubs, leerkracht

Groep 2

1. Sport van de rand van de stad terugbrengen naar het centrum. Het centrum kent over een tijdje een grote leegstand. Het structureel zwemmen in de grachten gaat gefaciliteerd worden, stadstranden worden aangelegd, sportruimtemakelaars worden aangesteld (geen mensen vanuit gemeente maar ondernemers), integraal bouwen waarbij sportruimte wordt ingebed bij nieuw- en verbouw, sportaanbod wordt op het dakterras gerealiseerd. Wanneer je op straat mensen ziet sporten wordt de mogelijkheid geboden om ter plekke sportkleding te huren en je in kleedruimtes

om te kleden zodat je direct mee kan sporten. Er wordt gewerkt aan buitenfitness in de stad, leegstaande panden worden ingericht als sportkenniswinkel waar iedereen met alle vragen over sport binnen kan lopen. Sensoren aanleggen waarmee je prestaties kunt bijhouden. Inzetten op mobiele stadions, mobiele schaatsbanen, fietsvelo rotondes. Hoe dat gerealiseerd gaat worden? Een van de belangrijkste punten is wetgeving, o.a. het ontschotten van budgetten meer naar een grote pot waaruit geld gehaald kan worden, prijsvragen uitzetten.

2. *Programma voor bewegstimulering, bewustwording verhogen.* Bewegstimulering begint in het onderwijs. Dit zou daarom ook centraal moeten staan in de discussie rond 'onderwijs 2032'. Belangrijk is dat we kinderen niet afleren te bewegen (bijvoorbeeld met moeten stilzitten in de klas). Er moet onderzoek plaatsvinden naar hoe dit anders kan. Zijn er al scholen die het anders doen? Wat levert dit op? Goede voorbeelden?

3. *Beweeg/sportvriendelijke omgeving.* Het stimuleren van een beweeg/sportvriendelijke omgeving kan door gemeentelijk beleid (prijsvragen en ontschotten van budgetten) en wetgeving (scherper op richtlijnen en versoepelen van bestemmingsplan).

Leef mee

---

1. *Media aandacht.* Stimuleren van het aanbod sport via sociale media. Dit kan door het inrichten van een speciaal Youtube kanaal of een online evenementenkalender (interactief). Het is van belang mediakanalen te laten samenwerken. Dit is een uitdaging gezien de concurrentie, maar wel nodig om tegenwicht te bieden aan de mogelijkheden die de illegale markt biedt.

2. *Positief vestigingsklimaat.* In 2040 behoort Noordwest-Europa tot de top 5 als het gaat om globale megasportevenementen. Het gaat niet alleen om commercie maar ook om de economie. De Olympische Zomerspelen en de Olympische Winterspelen worden georganiseerd. Daarvoor heb je Europese samenwerking nodig met partijen grote evenementen organiseren. Concrete doelstellingen op korte termijn: jeugd Olympische Spelen organiseren, een bid indienen 2018-2023. Harde doelstellingen en ambitie uitstralen wat je wilt bereiken. Daarmee zorg je ook dat fans je volgen, en dat er meer aandacht komt voor de sport. Samenwerking met stakeholders, zoals het ministerie van EZ, het bedrijfsleven en kenniscentra, is eveneens belangrijk. Ook is het belangrijk de beste kwaliteit accommodaties te bouwen (Triple A, extreme gold), en bestaande accommodaties zoals de Kuip en Thialf te upgraden.

3. *Komen tot een Multi-event (e.g. Olympische spelen).* Belangrijk hierin is een lerende organisatie te zijn en ervaring op te bouwen met steeds grotere evenementen. Ook moet de samenwerking tussen verschillende partijen worden geoptimaliseerd. Financiering van zo'n event gebeurt door VWS, G5 en sportbonden/NOC*NSF. Ook moet er een kenniscentrum voor sportevenementen worden opgericht voor o.a. achtergrondkennis, organisatorische ondersteuning, toetsingskaders en het vaststellen van een evenementenkalender. Financiering voor evenementen wordt gekoppeld aan toetsing (door KC) op integriteit, financiële haalbaarheid, beperking overlast/duurzaamheid en sociaal rendement. Ook kan een kenniscentrum ondersteuning bieden voor keuzes in het bouwen van accommodaties. Hier zijn financiële haalbaarheid, spreiding over het land en timing (afstemmen met evenementenkalender) van belang.

6 Het vervolg van de Sport Toekomstverkenning

Het projectteam kijkt terug op een geslaagde middag. De deelnemers hebben veel inzet en betrokkenheid getoond en hebben ons van waardevolle input voorzien. We zijn dan ook van mening dat de workshop veel heeft opgeleverd. Wat gaat we met de input doen en hoe zit het vervolg van de STV er uit? Hieronder lichten we dit verder toe.

6.1 Perspectieven

De vier perspectieven op sport hebben tijdens deze workshop centraal gestaan. De deelnemers hebben aangegeven in hoeverre de perspectieven herkenbaar zijn, wat ontbreekt en hoe deze perspectieven gerealiseerd kunnen worden. Op basis van deze informatie zullen de perspectieven waar nodig aangepast en vervolgens afgerond worden. Niet alle input zal een op een worden overgenomen in de verdere uitwerking van de perspectieven. Een deel van de feedback is namelijk op te vatten als een toevoeging van elementen uit andere perspectieven. Deze feedback zullen we niet verwerken in de perspectieven omdat het streefbeeld daarmee zijn helderheid verliest. We zullen hieronder voorbeelden noemen van feedback die we niet mee zullen nemen in de perspectieven.

- Naar de top: aangegeven werd dat ook de maatschappelijke kant van topsport onderdeel van dit perspectief zou moeten zijn. Zo moet de topsportambitie gerealiseerd worden op een manier die past bij de Nederlandse samenleving en zou er aandacht moeten zijn voor de maatschappelijke rol van topsporters (voorbeeldfunctie en carrière na de sport).
- Voel je fit: het specifieke sportelement zou in dit perspectief ontbreken. Het intensieve aspect van sport en het verleggen van je grenzen zou moeten worden toegevoegd.
- Leef mee: volgens de deelnemers is integriteit een belangrijk aspect van sport. Publieke steun voor sport kan alleen nog bij integere sport. Evenementen die zijn gecorrumpeerd krijgen geen steun.

Het is niet zo dat we niets met deze input en feedback zullen doen. We zullen dit soort verbredende ideeën namelijk meenemen bij het volgende onderdeel, de kansen en keuzes. Daar wordt de confrontatie gezocht tussen verschillende aspecten van de vier perspectieven. De maatschappelijke kant van topsport is iets wat voornamelijk bij het perspectief 'Door vriendschap verenigd' thuishoort. De maatschappelijke kant van topsport zal dan een confrontatie zijn van deze twee perspectieven. Het verleggen van grenzen is een belangrijk onderdeel van topsport. In de kansen en keuzes zal dit een confrontatie zijn van de perspectieven 'Voel je fit' en 'Naar de top'. Voor integriteit geldt een confrontatie van 'Leef mee' en 'Door vriendschap verenigd'.

6.2 Kansen en keuzes

6.2.1 Expertsessies kansen en keuzes

De volgende stap die we maken in het proces van de STV zijn de expertsessies waarin we kijken naar de kansen en keuzes voor de sport. De perspectieven vormen de input voor deze sessies, samen met het { HYPERLINK "https://www.volksgezondheidszorg.info/sport/toekomstverkenning/trendscenario" } dat we in juli hebben opgeleverd. Soms gaan perspectieven goed samen, en soms botst het. Dat oordeel vragen we aan vier groepen experts in gestructureerde expertsessies ondersteund door de methode van de Group Decision Room (software). Experts gaan de toekomstscenario's scoren op de eigen uitkomstindicatoren en op de indicatoren van de andere toekomstscenario's. Wanneer perspectieven elkaar versterken zijn er kansen voor samenwerking en nieuw beleid; botsen ze dan is er sprake van keuzes of dilemma's.

6.2.2 Workshop 3: Kansen en keuzes

Tijdens workshop 3 gaan we verder met de uitkomsten van de expertsessies 'Kansen en keuzes'. In een brede workshop met stakeholders gaan we inzoomen op de kansen in de sport en de acties die daarvoor nodig zijn. We hopen dat u daarbij aanwezig bent! Voor de volgende workshop ontvangt u wederom een startnotitie waarin we u informeren over de vervolgstappen die we in de tussentijd hebben gemaakt en lichten we toe welke input we van u verwachten tijdens de bijeenkomst.

7 Aanwezigen

7.1 Deelnemers

Naam

Annemieke Beute
Antje Velthuis
Corniel Groenen
Dayenne L'abee
Dick Zeegers
Eli van der Heide
Erik Puyt (HAN en SS-NH)
Frans van de Ven (gemeente Den Haag)
Ger van Mossel
Gertjan Dol
Guido Davio
Guus Heijnen
Hanneke van der Marel
Henk Meijer (VWS)
Henk Schuster
{ HYPERLINK
"https://www.volksgezondheidszorg.in
fo/organisaties" | "VWS" }
Huib Valkenberg
Ineke Donkervoort
Jack de Wilde
Jan Janssens
Jan Minkhorst (NOC*NSF)
Jo Lucassen
Joni van der Velde
Joost ten Bulte
Jos de Haan
Juul van Rijn
Koen Breedveld
Lammert Bosma
Maikel Waardenburg
Marian van Miert
Nico de Vos
Rick Brounen
Rolf Soldaat
Ron Lemmers
Ronald Hetem
Ruben Neefjes
Sigrid Schenk
Simone Richardson
Stephan Dekker
Veronique Ruiz van Haperen

Organisatie

Nederlandse Zwembond
Gemeente Utrecht
Gemeente Den Bosch
Kenniscentrum Sport
Stichting Waarborgfonds Sport
VWS Directie Sport
HAN
Gemeente Den Haag
SLO
Sportraad Amsterdam
KNHB
Vu Brussel
VSU
Ministerie van VWS
Unihoc
Mulier Instituut
VeiligheidNL
ID Managementen Advies
Gemeente Tilburg
Chionis
NOC - NSF
Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding
VWS Directie Sport
Sportief Deventer
SCP
Kenniscentrum Sport en LKCA
Mulier Instituut
Sport Fryslan
Universiteit Utrecht
LKCA
Hogeschool Utrecht
VSG
UvA
VWS
Vereniging NOV
HVA
Rebelgroup
SR Sport Consult/Giro Gelderland 2016
VWS Directie Sport
Ministerie van VWS

7.2 Projectteam

Naam	Organisatie
Casper Schoemaker	RIVM
Frank den Hertog	RIVM
Henk Hilderink	RIVM
Ine Pulles	SCP
Kirsten Visser	SCP
Marieke van Bakel	RIVM
Martina Hoogendoorn	RIVM
Matthijs van den Berg	RIVM
Wanda Vos	RIVM

8 Bijlage: Perspectieven op sport

8.1 Perspectief Naar de top

- Medailles winnen voor Nederland
- De beste willen zijn
- Je grenzen verleggen
- Talentontwikkeling

Streefbeeld

In 2040 staat Nederland in de Top 10 in de Olympische medaillespiegel. NOC*NSF ondersteunt topsporters van uiteenlopende sporten met stipendia, toptrainers, de laatste technologische en wetenschappelijke inzichten, management en een sportinfrastructuur met up-to-date faciliteiten. Dankzij publiek-private samenwerking en crowd funding zijn er meer financiële middelen beschikbaar dan ooit tevoren. Buitenlandse talenten worden genaturaliseerd tot Nederlander, om zo bij te kunnen dragen aan onze prestaties. Nederland behoort ook in het topsportonderzoek tot de wereldtop. Universiteiten werken nauw samen met Papendal, waar de laatste innovaties getest en geïmplementeerd worden. Topsporters worden dag en nacht gemonitord met slimme sensors, waardoor ze training en voeding op maat krijgen, voor verdere groei en ontwikkeling. Scouting van sporttalent begint in 2040 al in het bewegingsonderwijs op de basisschool. Sportverenigingen sturen de toptalenten door naar de regionale topsportclubs en -internaten. Daar leren ze van topcoaches alles over techniek, tactiek en spelinzicht. Van oud-topsporters leren ze optimaal gebruik te maken van hun passie en vastberadenheid. Er wordt doorlopend geselecteerd: alleen de allerbesten stromen door. Uiteindelijk heeft elke topsporter maar één doel: de hoogste trede op het podium, de gouden medaille, de beker of de schaal. Winnen, daar gaat het om in dit perspectief.

8.2 Perspectief Door Vriendschap Verenigd (DVV)

- Iedereen mag meedoen
- Sportiviteit en integriteit
- Een veilige omgeving om samen te spelen
- De liefde voor de vereniging verbindt mensen

Streefbeeld

In 2040 is meer dan de helft van de Nederlanders lid van een sportvereniging. Iedereen is welkom, ongeacht handicap, opleiding, etniciteit of seksuele voorkeur. Niemand wordt buitengesloten. Gemeenten maken actief onderdeel uit van het sportnetwerk en verbinden wijken en buurten met het sportveld en het clubhuis. Samen sporten brengt mensen bij elkaar. Sportiviteit en integriteit staan hoog in het vaandel bij elke club. Teamspirit en fair-play zijn belangrijker dan wedstrijdprestaties. Deelnemen aan competities is belangrijker dan winnen. Door samen te sporten leren kinderen omgaan met succes én met teleurstellingen, maar vooral om samen te spelen. In opleidingen voor trainers en coaches staan sociaal-emotionele vaardigheden centraal, zodat alle kinderen de begeleiding krijgen die bij ze past. De sportvereniging biedt kinderen een veilige omgeving om in op te groeien. In het clubhuis is in 2040 altijd wel iets te doen: van sport-BSO en huiswerkbegeleiding tot kaartavonden. Het verenigingsleven bloeit als nooit tevoren. Iedereen is even belangrijk: elke vrijwilliger krijgt de erkenning die hij of zij verdient. De liefde voor de vereniging verbindt mensen, en daar gaat het om in dit perspectief.

8.3 Perspectief Voel je fit

- Een gezonde geest in een gezond lichaam
- Lekker bewegen
- Ontspanning en vitaliteit
- Flexibel en met eigen regels

Streefbeeld

In 2040 bewegen we iedere dag. We voelen ons er lekker bij en het is ook nog eens gezond. Hoe, wanneer en met wie je sport, dat bepaal je zelf. Via de sociale media deel je je passie voor bewegen. Op ieder gewenst moment kan je met gelijkgestemden afspreken om samen te gaan lopen, te fietsen, een spelletje te doen of op een andere manier te bewegen. Gewoon om te ontspannen en je hoofd leeg te maken. Tijdens het bewegen monitort een slimme sensor al je vitale functies, waardoor je overbelasting en blessures weet te voorkomen. Ook voor ouderen en mensen met een chronische ziekte zijn er aansprekende manieren om toch te kunnen bewegen. Plezier in bewegen begint al vroeg. Kinderen krijgen in 2040 vier uur per week gymles en hebben tussendoor volop beweegtijd op het schoolplein en in de klas. Op het werk wordt bewegen gestimuleerd met gratis bedrijfsfitness en het integreren van bewegen in de dagelijkse routines. De openbare ruimte is ingericht op de actieve mens. Iedere gemeente heeft een netwerk van veilige fietsroutes en minstens één jog-bos of Finse hardloopbaan, met strepen voor intervaltraining. Daar wordt veel gebruik van gemaakt. In dit perspectief is Nederland in 2040 altijd in beweging.

8.4 Perspectief Leef mee

- Sporters steunen
- Evenementen beleven
- Uitslagen voorspellen
- De sport-economie floreert

Streefbeeld

In 2040 leven we hartstochtelijk mee met onze sporters. Er is op ieder moment wel ergens in Nederland een sportevenement om te bezoeken. Niet alleen om je helden aan te moedigen en gadgets te kopen, maar ook om te eten, te drinken, samen te zingen en andere supporters te ontmoeten. Of gewoon om er bij te zijn en je verbonden te voelen met duizenden anderen. Gemeenten en bedrijven worden steeds inventiever in het vormgeven van grote sportevenementen, liefst in combinatie met netwerkbijeenkomsten, overnachtingen, natuur en cultuur. Nederland is gidsland als het gaat om citymarketing. Het onderscheid tussen sportevenementen en virtuele games is in 2040 vrijwel verdwenen. Fans van E-games volgen hun favoriete professionele videogamers live in volgepakte stadions. Ook het juist voorspellen van uitslagen is een sport op zich. Dankzij de nieuwste technologie beleef je sportwedstrijden thuis alsof je er zelf bij was. Jij bepaalt welke statistieken en spelers jij in beeld wil zien. En de reclame sluit perfect aan bij jouw wensen. Via een poll kan je de trainer laten weten wie er volgens jou gewisseld moet worden. Zo krijg je ook als virtuele twaalfde man een stem. In dit perspectief hoeft je in 2040 geen sportevenement te missen.

